

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 - 982/09.06.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия **код 542040 Моделиер-технолог на облекло**, специалност **код 5420401 Конструирание, моделиране и технология на облекло от текстил** от професионално направление **код 542 Производство на текстил, облекло, обувки и кожени изделия**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	542	ПРОИЗВОДСТВО НА ТЕКСТИЛ, ОБЛЕКЛО, ОБУВКИ И КОЖЕНИ ИЗДЕЛИЯ
Професия	542040	МОДЕЛИЕР-ТЕХНОЛОГ НА ОБЛЕКЛО
Специалност	5420401	КОНСТРУИРАНЕ, МОДЕЛИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБЛЕКЛО ОТ ТЕКСТИЛ

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 982/09.06.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по професията **542040 Моделиер-технолог на облекло**, специалност **5420401 Конструирание, моделиране и технология на облекло от текстил**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация (Наредба № 22 от 06.11.2003 г. за придобиване на квалификация по професия **Моделиер-технолог на облекло**, изд. ДВ, бр.10 от 06.02.2004 г.).

Държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:**
  - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
  - б. Критерии за оценяване.

- 2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:**
  - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
  - б. Критерии за оценяване.

- 3. Система за оценяване.**

- 4. Препоръчителна литература.**

- 5. Приложения:**
  - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
  - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Изработване на дамски панталон

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации във фирмата.

Приложна задача/казус: Върху предната част на панталон моделирайте страничен джоб с филетка.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основната конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: Изработване на дамска блуза в прав силует

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Вътрешно фирмена комуникация в съвременната бизнес среда.

Приложна задача/казус: Върху изнесена предна част на блузата трансформирайте раменна свивка в линията на страничния шев.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Познава съвременната бизнес среда и описва вътрешнофирмената комуникация.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: Изработване на дамска блуза в полувтален силует

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Комуникации между фирмата и външната среда в съвременни условия.

Приложна задача/казус: Върху изнесена предна част на блузата трансформирайте раменна свивка в линията на талията.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Познава съвременните бизнес-условия и посочва комуникациите между фирмата и външната среда.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: Изработване на дамска блуза без раменна свивка

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни бариери в общуването и възможности за преодоляването им.

Приложна задача/казус: Определете дълбочината на ръкава от основната конструкция на блузата и конструирайте подходящия за блузата едношевен ръкав.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция за блуза и ръкав.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Изброява основните бариери в общуването и посочва възможностите за преодоляването им.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: Изработване на дамска рокля в полувтален силует с остро деколте

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации във фирмата.

Приложна задача/казус: Върху изнесената предна част на роклята трансформирайте раменна свивка в средата на предната част.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира основните принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Изработване на дамска рокля, рязана в талията

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни качества и умения на предприемача във фирмата. Предприемачески риск.

Приложна задача/казус: Върху изнесената предна част на роклята трансформирайте раменна свивка във вратната извивка.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира, описва и посочва основните качества и умения на предприемача във фирмата. Познава основните концепции на предприемачеството.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: Изработване на мъжки панталон

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Предприемачеството като процес. Основни елементи и фактори на влияние.

Приложна задача/казус: Върху предната част на панталона моделирайте страничен джоб, тип „италиански”.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Да дефинира и изброява основните елементи и фактори на влияние в предприемачеството.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: Изработване на мъжка спортна риза

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации във фирмата.

Приложна задача/казус: Определете дълбочината на ръкава от основната конструкция на ризата и конструирайте подходящия ръкав.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: Изработване на дамски жакет тип „блейзер”

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция на дамски жакет в полувтален силует, в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации на фирмата с други фирми от бранша.

Приложна задача/казус: Върху основната конструкция на дамски жакет в полувтален силует моделирайте жакет тип „блейзер”.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция на дамски жакет в полувтален силует.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, Монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации с други фирми от бранша.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: Изработване на класическа дамска жилетка

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни предприемачески стратегии.

Приложна задача/казус: Върху базисната конструкция на дамска жилетка моделирайте класическа дамска жилетка .

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция на дамска жилетка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Познава, дефинира и коментира основните предприемачески стратегии.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: Изработване на дамско сако

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни качества и умения на предприемача във фирмата. Предприемачески риск.

Приложна задача/казус: Да се определи дълбочината на ръкава от основната конструкция на сакото и да се конструира подходящия за сакото двушевен ръкав.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция на дамско сако и ръкав.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира, описва и посочва основните качества и умения на предприемача във фирмата. Познава основните концепции на предприемачеството.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: Изработване на дамско палто в прав силует с едноредно закопчаване

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Комуникациите между фирмата и външната среда в съвременни условия.

Приложна задача/казус: Определете сборната дължина на вратната извивка L и изчислете по формулата $ВВ1 = L - 1,0$ дължината на яката. Конструирайте „столче” яка по зададени стойности.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция на дамско палто и яка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Познава съвременните бизнес условия и посочва комуникациите между фирмата и външната среда.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Изработване на дамски шлифер

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни бариери в бизнес-общуването – възможности за преодоляването им.

Приложна задача/казус: Върху предната част на шлифера трансформирайте раменна свивка в ръкавния отвор и я оформете в платка.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция на дамски шлифер.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Изброява основните бариери в бизнес-общуването и посочва възможностите за преодоляването им.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Изработване на мъжко сако

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Конструирание на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации във фирмата.

Приложна задача/казус: Върху предната част на сакото определете мястото за горен джоб и оформете със закопчаване на две копчета.

Дидактически материали: Необходимите мерки и изчисления за конструирание и моделиране на базисна конструкция на мъжко сако.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 14:</i>	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Чертае и моделира основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: Изработване на мъжки шлифер с двуредно закопчаване

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни качества и умения на предприемача във фирмата. Предприемачески риск.

Приложна задача/казус: Върху предната част на шлифера, оформете двуредно закопчаване с широчина 9.0 см и странични джобове, с параметри на капака:

- дължина – 19,0 см
- ширина – 3,5 см.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция на мъжки шлифер.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира, описва и посочва основните качества и умения на предприемача във фирмата. Познава основните концепции в предприемачеството.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16: Изработване на мъжко спортно яке

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Предприемачеството като процес. Основни елементи и фактори на влияние.

Приложна задача/казус: Определете сборната дължина на вратната извивка $L = L_1 + L_2$ и изчислете по формулата $1-2 = L - 1,5$ дължината на яката. Конструирайте подходящата яка по зададени стойности.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция и яка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира и изброява основните елементи и фактори на влияние в предприемачеството.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Изработване на детска рокля с къс ръкав за първа възрастова група

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации във фирмата.

Приложна задача/казус: Определете дълбочината на ръкава от основната конструкция на роклята и конструирайте подходящия ръкав.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция за детска рокля и ръкав.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Дефинира основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес-комуникации.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Изработване на детски панталон за първа възрастова група

План-тезис:

- Скициране на модела;
- Техническо описание на модела;
- Подбор на подходящи тъкани за изработване на изделието, в зависимост от техните свойства;
- Изчисляване и конструиране на базисна конструкция в мащаб 1:5;
- Описание на технологичната последователност на операциите, необходими за изработване на изделието, монтаж и довършителни операции;
- Необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Иновацията – основен елемент на предприемачеството. Видове иновации.

Предложение за иновации в конкретната професионална област.

Приложна задача/казус: Разработете работни шаблони на задна и предна част, с резерви за шев, подгъв и коланче, на детски панталон за първа възрастова група.

Дидактически материали: Необходимите мерки и формули за изчисляване на базисна конструкция.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18:	Максимален брой точки
1. Скицира правилно модела.	4
2. Описва модела.	3
3. Познава основните суровини и материали за производството на облекло и технологичното им предназначение.	3
4. Изчислява и чертае основна конструкция.	20
5. Познава основните процеси в производството на облекло. Описва технологичната последователност за изработване на изделието, монтажните и довършителните операции.	15
6. Знае изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	3
7. Формулира и изброява иновациите като елементи на предприемачеството. Определя и дефинира иновации за конкретната професионална област.	4
8. Решава приложната задача/казус.	8
Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на трета степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията и специалността се състои в **изработване на шевно изделие по индивидуално практическо задание**. За изпълнението му се извършва предварително скрояване на шевното изделие.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се съставят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита.

Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена, началната дата и началния час на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което саморъчно написва трите си имена.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция разработва показатели по критериите, определени в таблицата:

Пример:

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Макси мален брой точки	Те жест
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. <i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>	<i>1.1. Знае и изпълнява изискванията за здравословни и безопасни условия на труд; 1.2. Поддържа ред и хигиена на работното място; 1.3. Спазва условията за работа с инструменти и машини.</i>		<i>да/не</i>

2.	Ефективна организация на работното място.	<p>2.1. <i>Справя се напълно самостоятелно; Проявява съобразителност, самоконтрол и дисциплинираност;</i></p> <p>2.2. <i>Рационално подрежда инструментите и другите помощни средства;</i></p> <p>2.3. <i>Целесъобразно употребява материалите.</i></p>	2 1 2	5
3.	Изпълнение на технологичните операции (ръчни и на използваните машини).	<p>3.1. <i>Подбира правилно и подготвя за работа необходимите материали;</i></p> <p>3.2. <i>Спазва изискванията и технологичната последователност на процесите при изпълнение на различните операции.</i></p>	5 15	20
4.	Качество на готовото изделие.	<p>4.1. <i>Изделието е изработено по еталон и без отклонения;</i></p> <p>4.2. <i>Изделието съответства на зададените технически параметри.</i></p>	10 10	20
5.	Време за изпълнение.	<p>5.1. <i>Организира рационално времето за изпълнение на изпитната задача;</i></p> <p>5.2. <i>Завършва изделието в определеното в заданието време.</i></p>	2 3	5
6.	Презентация на завършеното практическо задание.	<p>6.1. <i>Прави вярно технологично описание на модела;</i></p> <p>6.2. <i>Прави анализ на евентуално допуснатите грешки от технологичен характер и предлага начин за отстраняването им;</i></p> <p>6.3. <i>Отговаря изчерпателно на задаваните от членовете на комисията въпроси, относно технологичните изисквания при изпълнението на операциите;</i></p> <p>6.4. <i>Формулира типовете телосложения и предлага моделни варианти.</i></p>	2 3 3 2	10
Общ брой точки				60

Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Те са в съответствие с посочените в Държавните образователни изисквания за придобиване квалификация по професията: **Моделиер-технолог на облекло.**

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Гиндев, Г. Конструирание на облеклото I част. Техника, 1988.
2. Гиндев, Г. Конструирание на облеклото II част. Техника, 1988.
3. Кънчев, Ц. Технология на облеклото I част. Техника, 2000.
4. Кънчев, Ц. Технология на облеклото II част. Техника, 2001.
5. Попска, П. Проектиране на облеклото. Техника, 1989.
6. Стоянова, Е. Материалознание. Техника, 2000.
7. Миленкова, А. Здравословни и безопасни условия на труд. Нови знания, 2001.
8. Войкова, А. Икономика. Мартилен, 2007.
9. Тодоров, К. Предприемачество и мениджмънт. Мартилен, 2006.
10. Тенчева, Бизнескомуникации. Нови знания, 2006.

VII. АВТОР

Илонка Симеонова Великова – Професионална гимназия по облекло
„Недка Иван Лазарова”, гр. Русе.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 542040 Моделиер-технолог на облекло

**специалността 5420401 Конструирание, моделиране и технология
на облекло от текстил**

Изпитен билет №.....

Изпитна тема: .....

(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис: .....

.....

.....

Приложна задача:

.....

Описание на дидактическите материали:.....

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 542040 Моделиер-технолог на облекло

**специалността 5420401 Конструирание, моделиране и технология
на облекло от текстил**

Индивидуално практическо задание №.....

На ученика/обучавания .....

(трите имена на ученика/обучавания)

от .....клас/курс,

начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита: .....

1. Да се .....:

(вписва се темата на изпитното задание)

2. Указания (инструкции / изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)